

Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene

Foredrag ved Sjømaktseminaret, 29. august 2008
Paal Hilde (IFS/FSS)

Oversikt

- **Hva er sikkerhetspolitikk?**
- **Hva er norsk sikkerhetspolitikk (i nordområdene)?**
 - historisk
 - nordområdesatsningen
- **Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene?**
 - tema: NATO-EU, militærmakt, nordisk

Hva er sikkerhetspolitikk?

- En akademiske tilnærming
 - klassisk vs. utvidet sikkerhetsbegrep
 - klassisk : statens eksistens, integritet og suverenitet; forsvar mot militære trusler
 - utvidet sikkerhetsbegrep: internasjonal terrorisme, organisert kriminalitet, miljøødeleggelse, pandemier...

Hva er sikkerhetspolitikk?

- En akademiske tilnærming
 - klassisk vs. utvidet sikkerhetsbegrep
- ”Praktisk” tilnærming
 - hvem driver med sikkerhetspolitikk?

Hovedaktører:

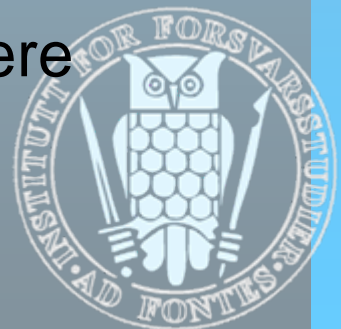
Forsvarsdepartementet
Utenriksdepartementet
(Justisdepartementet)

Intet tverrsektorielt organ, men rolle for
Regjeringens sikkerhetsutvalg (RSU)

Hva er sikkerhetspolitikk?

- En akademiske tilnærming
 - klassisk vs. utvidet sikkerhetsbegrep
- ”Praktisk” tilnærming
 - hvem driver med sikkerhetspolitikk?
- Sikkerhetspolitikk er et politikkområde som
 - omhandler sikring av statens viktigste interesser
 - gjør krav på prioritering
 - fokuserer særlig på internasjonale og militære aspekt, men også andre politikkområder

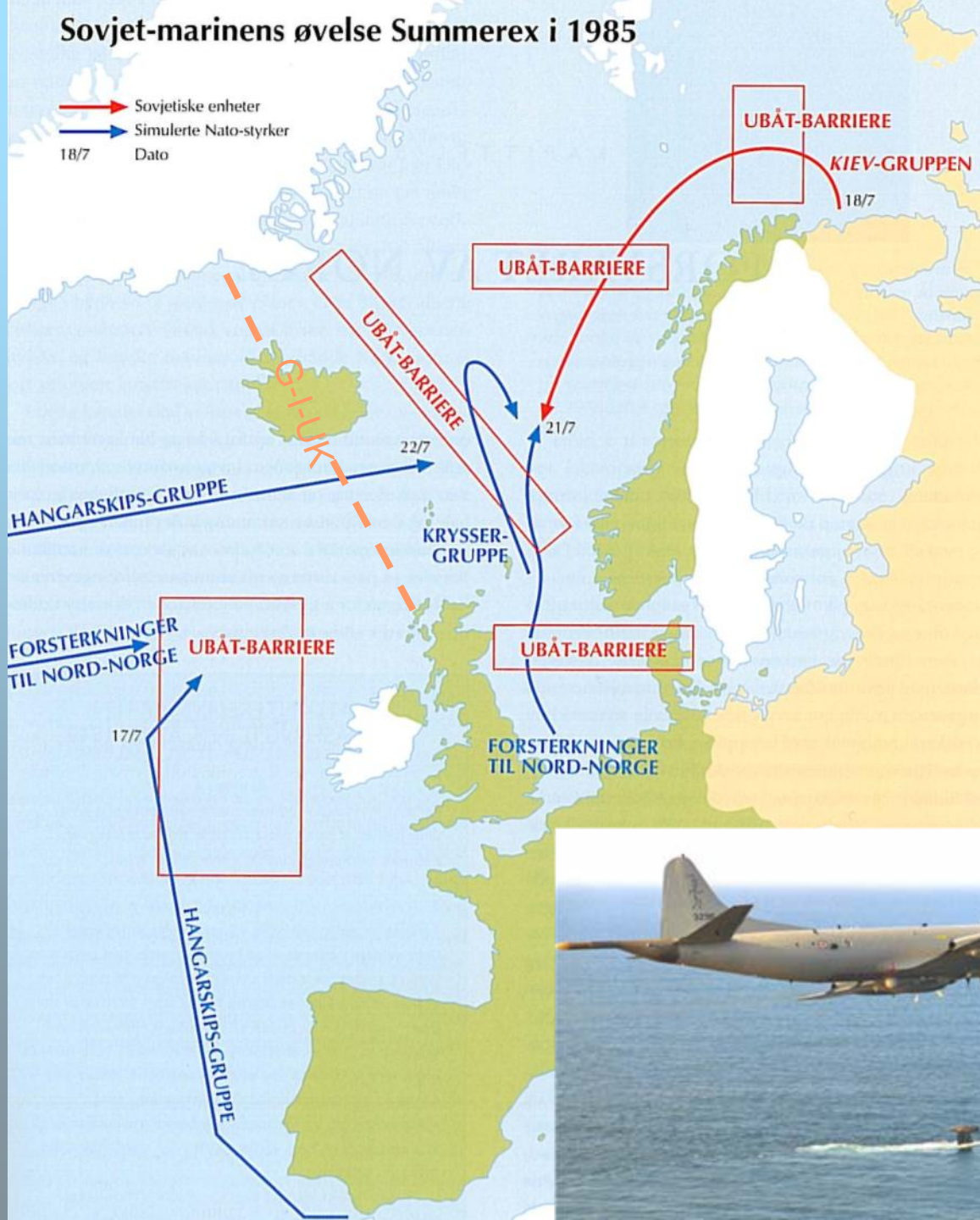

Hva er norsk sikkerhetspolitikk?

- Historisk: Den kalde krigen
 - Norge = nordflanken
 - Gradvis økende betydning av og spenning i nordområdene
 - Nordflåten (særlig SSBN og SS(G)N) (1960→)
 - NATO og US maritim strategi ('80-tallet)
 - Bilateralt: Maritime grenser (1970→)

Sovjet-marinens øvelse Summerex i 1985

Integrasjon

Alliansesamarbeid

- NATO-installasjoner
- Øvelser
- Forhåndslagring (USMC+)
- Forsterkningsplaner
- osv.

Avskrekking

Selvpålagte restriksjoner

- Basepolitikk
- Atompolitikk
- Anløpspolitikk
- Begrensninger på alliert trening/øving
- Ikke allierte fly øst for 24°
- mm.

Avskjerming

Beroligelse

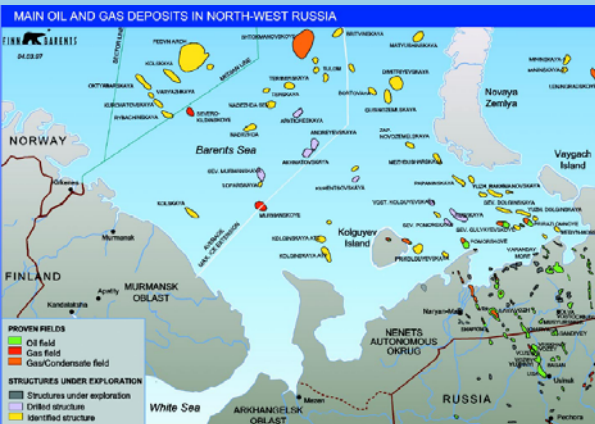
Hva er norsk sikkerhetspolitikk?

- Etter Den kalde krigen
 - 1990-tallet
 - nordområdene mistet betydning
 - fokus på nye sikkerhetsutfordringer og deltagelse i fredsstøttende operasjoner

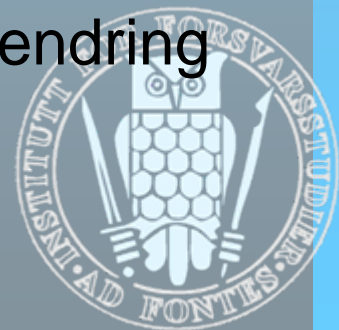
Hva er norsk sikkerhetspolitikk?

- Etter Den kalde krigen

– 2000-tallet: ny interesse for nordområdene

- petroleum, fisk og miljø; transport; klimaendring
- uavklarte og omstridte grenser
- fortsatt sensitivt militært

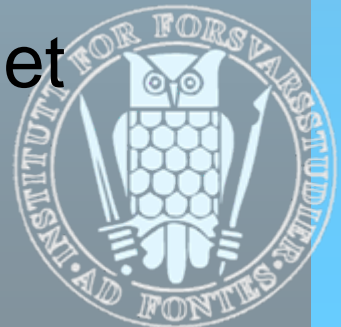
Hva er norsk sikkerhetspolitikk?

- nordområdepolitikken
 - to sentrale dokumenter, sikkerhetspolitikk knapt omtalt
 - fokus på
 - næring (energi, fisk)
 - distrikt og urfolk
 - miljø og forskning
 - internasjonalt samarbeid (folk-til-folk, Russland, nordområdedialoger)

Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene?

- det enkle svaret:
 - søker støtte hos allierte
 - søker avspent forhold til Russland
 - konsekvent ressursforvaltning
 - militær tilstedeværelse og overvåkenhet

Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene?

- NATO – EU: sikkerhetspolitisk forankring

Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene?

- NATO – EU: sikkerhetspolitisk forankring
- bruk av militærmakt

Hvordan utøves norsk sikkerhetspolitikk i nordområdene?

- NATO – EU: sikkerhetspolitisk forankring
- bruk av militærmakt
- nordisk forsvarssamarbeid

Takk for oppmerksomheten

